

سوال نمبر (۵)

۱ سرگزشت:

خوشحال خان خټک
د پښتو يو سترو او عظيم شاعر دی.
ده په شاعرۍ کې ښه پوه
غیرت، تنگ او پښتو نوي ښکاره
دی. خوشحال خان په پښتو ادب
کې يو خاص ځانگړتيا لري. ده
په وند ټوله په مبارزه کې تير
سو. دی په خپل تر ښه ولاړ
او قائم شخصيت لري. هيڅ چاه
خټک يې وپوه نه درلود.

۲ دخوشحال خان تر وند

۱ د تر وندون لومړې وخت:

خوشحال خان په
کال ۱۰۲۲ هجري کې پيدا شو
او ۱۱۰۰ هجري کې وفات شو.
د خوشحال خان خټک پلام د
مغلو منصبه اړو او د افریدو
خټک په جنگ و مبارزه کې مورسو

ii خوشحال خان دقام مشری:

دیلاہ دمرگ تہ سوس
 خوشحال خان خٹک جی دیلاہ
 مشر زوی وونودی مشر جوی
 سو۔

iii دمغلو جیل او مبارزہ:

یو جا دده پو متعلق بد
 گما نیا و خیرہ ولہ نو مغلو دی
 (۵) پنخہ کالہ قید کرو۔ دقتہ
 نہ و ہر سہ خوشحال خان بابا
 ہولہ ترو نہ پو مبارزہ کی تیرو
 کول۔

iv اوہ نگز پب حسن ابدال تہ ہا تک:

اوہ نگز پب د خوشحال
 خان خٹک شو او حسن ابدال
 تہ راغلی۔ ہلتہ دده ترو کی بہرام
 خان ہم د خوشحال خلاف شو
 دقام پو مشری پو لاچ او داو نگز پب
 پو سنگ شو

v خوشحال خان رحلت :

لکه سنلہ جی لوموی حل
 ہم زکو شوی خوشحال بابا تہرہ
 تہرہ بند بہ مبارزہ کی تیر شو۔ دی
 بہ خیل شعر کا وائی جی :

دافغان پوہ تنگ جی و تہرہ تہرہ
 تنگیالے دہرمانی خوشحال حکیم

Not a good attempt, must improve
 it. Explanation should be provided

۱۱۰۰ ہجری کی کتاب کی تہرہ تہرہ
 علاقہ کیاد و میر پوہ مقام کی بنیخ
 دی۔

vi خوشحال بابا کتابوں نہ :

لے دستار نامہ

لے بانر نامہ

لے فضل نامہ

لے دہدا بی تہرہ بانہ

لے دسورہ یوسف
تفسیر

vii د شاعری بنکارہ امخ :

لے عشقیہ شاعری

لے نہر میہ شاعری

لے سینو نولی اوقایہ شاعری

لے اخلاقی شاعری

د خوشحال بابا شاعري:

لکه بانر به پوه غره به بل نظر کړي
بيا نه مانظر د سوان به کوهستان شي

بچا خپرو کاي به کل خیر باندي شمير لي
د نهمري به حوله کما ناسته هم فراغت

و مغلو ته هي هڅي کار نينکاره کړم
چي را نري را شخه روح د فرید خاشي

اتفاق به پښتانه کما بيه انده شو
گني مابه د مغل مگر يو ان باره کو

تشریح:

د لور و اشعارو
کښي خوشحال بابا به د پوه
موضوعاتو باندي خبره خبره
ولي ده - بابا د ايجي جي لکه ديو
بانر جي هميشه به پوه غره او
به بل غره ناسته وي نو هم
دار لکه نه مانظر او فکر د سوان
به غرو باندي شي - من د فرما لي
جي بد اعمال بڼه راته معلوميدو

Explanation must be provided of every poetry

حالاتکي داسو اعمال اړتکا با
 د یر خاطره لری. بیا وایي
 چې کله مو مغلو باندی توره
 راویست نو تر ما څخه د شیر
 ساه سوږیا روح له هم خوشحال
 سو. او په آخره کښی بیا وایي
 چې د مغلو کړیو ان به ما خیري
 کړي او وکه چیري په ښتو کښی
 اتفاق او اعزاء پیدا شوی وو.

۴: سریزه پایله:

خوشحال خان خټک
 یو ستر شاعر و ټیو شوی دی.
 ښتو ادب کښی دده د یر ارزښت
 سته او دده د یر عظیم مقام
 دی. خوشحال خان عشقیه
 رزمیه، اخلاقی او قاضی استعارو
 هیڅ نظیر نسته. دده هر یو
 شعر خان ته یو غږه معنی
 او مفهوم لري. خوشحال خان
 خټک استعارو کښی غیور او
 تنگ یو خاص عنصر دی.

سوال نمبر (۵۶)

رحمان بابا

۱ سرپزه:

رحمان بابا پوستر
 او عظيم شاعر دي ډينلو رحمان
 بابا اشعار د قدر تي کشش
 او جده باديني لوي دده
 اشعار اصلاح کوڼگي دي او
 حيني اشعار و پوخا من حصه
 چي هر ميه عشقيه او اخلاقي
 اهر خونو باندې ده - رحمان بابا
 په پينلو ادب کيني پوخا من
 مقام لوي چي و پر شاعران
 هغه خاچي ته نه سي رسيدې.

۲ د خوشحال بابا متعلق پو مستشرق خيال:

ايلفنتين انگرېز مستشرق:
 هو د لغزيب شاعر دي
 او دده اشعار ايرانيانو په ډول دي.

۳: د خوشحال بابا شاعرۍ:

تشریح :

یہ مد کو بہ اشعار و
 کہنی **خُجْمَان** بابا داد اللہ معروف
 اور طاقت ستائینہ کوی۔ وایجا
 اللہ تعالیٰ تو فی مہربانہ او
 ستر قدرتا مالک دی۔ ددی
 یہ لاسی کا ہر خہ ستہ۔
 دی ہر خہ کولائی شئی۔ ارد
 ہر شئی باندی مطلق او کلی
 اختیار لوی۔

ہم دارنگہ بہ وروستی
 شعر کہنی **خُجْمَان** بابا وایجا
 جی داد اللہ دقد تو تو موخان
 خبر نہ کوی دا داسی دی لاکہ
 انسان جی حیوان بہ رنگہ
 ٹوند کوی۔ ددی شعر مقصد دا
 دیا جی ہوا سان تہ لائے مہدہ
 جی داد اللہ بہ معرفتو نہ جان خبر
 کوی۔

لا تراوسہ جی ماغزہ بہ قرار نہ دی

جی ماسرہ و ہلی سر بہ سنگ وی

Improve paper presentation

عقلت ہیچ مناسب اندی دسپین گیری و

خوب پروان ری یہ وقتا ہیچ دم

ہوچی کرکا داوہریشو غنم غواہا کی

لہ خاطرہ دی بیرون کرہ دغہ خیال

علم و کبری ہیچ عمل و ہر بانڈی
نہ کبری

لکہ طفل ہتی لوبی یہ کتاب
کبری

تشریح :

یہ لوہو و اشعار و
کنہی **خرشمان** خان بابا قاسمی،
اخلاق، رزمیہ او عشقیہ شاعری

کړې پده - وایلي چې کوم چا نه اخله
 جنگ او مبارزه کړې پده هغه
 بیا خبر ندې وایي چې - نور چې
 کوم خلقو د غوک نه ما د توري
 ادا نه وي هغه خوبه سرخاڼي
 کم هم له ارام نه لري -

هم د اړنگه شاعر
 وایلي چې سپین گير و نه بکار
 دې چې وختي پورته ته سی او
 دان الله ذکر کړي - یا یا غفلت
 هېڅ ندې خوښ کړي او وایي
 چې کم ټوک بد کوی او د شو
 ارا ده لري وایي چې دا ممکن
 نه بلکله حال دی -

مزید ~~خر خمان~~ بابا بابا
 فرمایله چې کم ټوک کا علم و کړي
 او عمل نه ور یا ندې کوی نو
 د هغه نظیر داسې دی لکه
 یو کوچنی چې یو کتاب یا ندې
 لوبې کوي او هېڅ سر و کار
 نه وي د کتاب خخه او
 په دې یا ندې عمل کو لو خخه

بايلاه:

رحمان بايايه خيلو
 اشعارو باند ي يو عالمگير
 معرفتا او بيژند نه لري -
 دده اشعار دميني، محبت،
 اصلاح او اخلاقو
 سرچينه ده - هم داهنگه دده
 اشعارو کينې ديني رنگ
 او مدد هې اړخ هم ډير
 ښکاره دي - رحمان بايا
 صرف يو شاعر نه وو
 بلکې دده اشعار دثرونه
 عکاسي کوله او دثرونه
 لاره - يي ښو له -

سوال نمبر (۷)

غني خان بايا

Should be from next page

ا سريره:

غني خان بايايه
 پښتو شاعرانو کينې يو ستاينې
 مقام لري - غني خان بايايه
 خپلو شکلي الفاظ و سره د

مهاشتر جي، اولس او قوام عكاسي
 ڪري ٻڌه - غني خان جو داسي
 شاعرو و ججي دده استعاره د
 فلسفي خنده ڊڪ وڪي هم ٻڌي
 وجه ٻا ٽڌي غني خان ٻا ٻا ته
 ليو نجي فلسفي شاعرو بل ڪيڙي

۲ دغني خان ٻا ٻا اثر وند

۱ پيدائش او تعليم :

غني خان ٻا ٻا ٻه ڪال
 ۱۹۵۰ ۱۹۱۴ ڪڻي پيدا شو - ديلا
 نوم عيد الغفار خان و واد ننگ
 نوم ٻي ٻا ٻا خان وو. غني خان
 ٻا ٻا تعليم او مائٽروئي ٻه ڪلي
 سکول خنده شروع و ڪري او ورتسته
 جامعہ د هلي ته و لافني - مزيد
 تعليم ته لندن ته هم ٻه سفر
 ولاهي او ميڪينيڪل انجنيئرنگ
 ڊگري جي ترلاسه ڪوه -

۲ دغني خان خدمات :

د تعليم نه پس،
 ٻه انڊيا شوگر ملز ڪمپني ڪا

شروع ڪيو - وڙهه سٿه نجا پروموشن
و رکيو سڀرو اٿيو، جو هو سو او بيا
چيف ڪيسٽو -

iii دعويٰ خان بابا سياسي سفر:

عقبي خان بابا سياسي
تحريڪو ڪيئي هم حصه اخيستله
۱۹۴۳ ڪيا نجا ديون تحريڪ رهبري
ديپنٽون تي لهي به نامه
و ڪيو ه -

iv ديا ڪستان دائر ادي نه پس:

عقبي خان بابا شهر ڪاله
به قيد ڪي تير ڪول بيا نجا نيل،
شعر شاعري، مصوري اوجھسي
جو هو ول شروع ڪيو -

v دعويٰ خان بابا ڪتابونه:

له ديجري چغال

له دي پٽانز (انگريزي)

له بلوشي

← دغني خان ٽوله
شاعري به دغني لهن
کڻي ده -

دغني خان شاعري

۳

۱ باغ کي ٽوڪ ڪلاب شي ٽوڪ شي سروه

ٽوڪ ورخاري

ٽوڪ دمينغ غنجه شي ٽوڪ دبل دغاري

غامري

تشریح :

به دي اشعارو کڻي
غني خان بابا فرما جي لکڻ
ڇٽڪه جي به باغ دڪلا به،
دوئي، دٿو ٿوڙ او يا جي
ڄاڻي جلاوي هم دارنگه
اسانان به اولس هم مختلف
توگه يا ندي تقسيم شوي
دي - ڇڻي اسان به خان
او ستر مقاماتو يا ندي وي
ار ڇڻي غير محو ليا مقاماتو يا ندي .

ii تاج دجا دزرو او دجا تاج شی دغو نو

و یس د بل په لاس د کا که ده خاند ی او
که ژاړ ی

تشریح:

په ی مډ کومه اشعارو
کښی غنی خان یا با فرما یی چی
غنی خلگ په او لس او قام کښی
با چیان وی او غنی خلگ عام
وی نو دا تقسیم د ادله بحالی
په لاس کما دی. انسان که
قناعت و کما یا ناشکری خو دا
تقسیم د بل په لاس کما دی دده
هتخ وس نه رسی.

iii دا په سترگو په دهریم^۴ کما چند او ه که ژیا

چی یی سر په صلیب ولید عیسیٰ د نر لفلو ول

تشریح:

غنی خان په
لوړو اشعار کما و ای چی
هغه به خنکه کیفیت و
په مریم علیها السلام باندي

چي جي ڪلهه خپل نروي ڀه سوچي
 وليدو ته - ددي نر مهه ڀه لا
 ڳوڻه ديپر بيشاني يا خوشحالي
 نه هڪ وو جي دي اسان تو
 ته ڀه سفر جي اودري جهان
 ڳجهه مخ پته وي -

ٿا عجيبانه عجيبه لاراد عجيبه ڪاروان
 روان دي
 ماورد ستي پير اوله بيا - بي ڪه زه زمه او
 ڪه نه زم

تشریح:

غني خان يا يا
 فرمايي چي دا دنيا يو عجيبه
 خائي دي او عجيبه ٿرو ند
 دي پڪشي او خنگ عجيبه دي -
 ورو سته دقبر او آخرت خوانته
 ساعر اشارة کوي جي ما دا
 خنگ ورو ستي پير او او خائي
 ته بيا جي خونزه عوام هم جي
 يا ته سم نه يا ته ڪيدي سم او
 ڪه ره تلل عوام هم موبيا جي -
 دا خنگه ويا ده او خنگه حساب
 دي -

۷ دکوم ماڻهنام جي شيو وي دهخي سهار

هم وي

جي رها وي تياره هم وي ار جي تياره وي

رنا هم وي

تشریح :

پدي اشعارو ڪنبي
شاعر و انجي جي به دنيا ڪنبي هر
خه تير بدل لري. ڪه اسان
به تڪليف وي هم به وره باندي
تير سي او ڪه وره باندي خوشحالي
وي هم به وره باندي تير سي
شاعر دنيا عارفي خانگوتيا
ته اشاره کوي او وصيت کوي
جي هوسه تير بد ونگي دي
پدي جهان ڪنبي

۴ : پايله :

فتي خان يو عظيم
او سر شاعر د پڻتو قير سويلدي
ده اصلاحي اشعار، اخلاقي او
د فلسفي نه چوڪ اشعار دعبرت
او دنسوق وره يعه ده. فتي خان

با با به خیلو استارو کنبی
 دشر وند حقیقت او عارفی
 عجا گرتیا بیا نه کوبده غنی
 با با درې جهان دکنه هینخ
 طلب نه لوی عکله وچې دې
 درې دنیا په مقصد او اصل
 با نډې خبر دې

سوال نمبر (۳)

پیر وینان او وینا ئی
 تحریک

۱ سریزه:

پیر وینان او وینا ئی
 تحریک پښتو کنبی دیر ارزښت
 لري - دا تحریک پښتو ادب نور
 هم مضبوط او رسې کړی. ددی
 تحریک په دیر وینا او خړنو کنبی
 یو خاص مقام دې خړنو پښتو
 ادب کنبی دې تحریک دیر
 نیاتو کړو او ادا کړې و.
 با نډې د ازمای د لخوا پیل

د انحرېک مذهبي اړخ او ديني
اړخ نه دي پکښې شامل کړي
بلکې د پښتو ادب هم يو خاص
مقام د پکښې جوړ کړيد دي

پير روښان

۲

۱ پيدائش:

پير روښان په کال
۱۵۲۵ کښې پيدا شو يعنې په
۱۶ صدي کښې او دده لخوا پيد کوي
انحرېک دده په نوم ياد کيږي.

۱۱ پير روښان: بايزيد انصاري کتاب

خير البيان

بايزيد انصاري په
کتاب خير البيان کښې دخپل علمي
فلسفي او فکر خيالون ليکلي دي.
هم دغه کتاب دده د انحرېک
يو خاص وجه جوړه سوه.

۱۱۱ دده د کتاب خانگر تياوي:

د بايزيد انصاري
يعنې پير روښان خپل کتاب کښې

گروه جي هغه ٻه عدم تشدد دباندي
 ولاءِ ۵۵ -

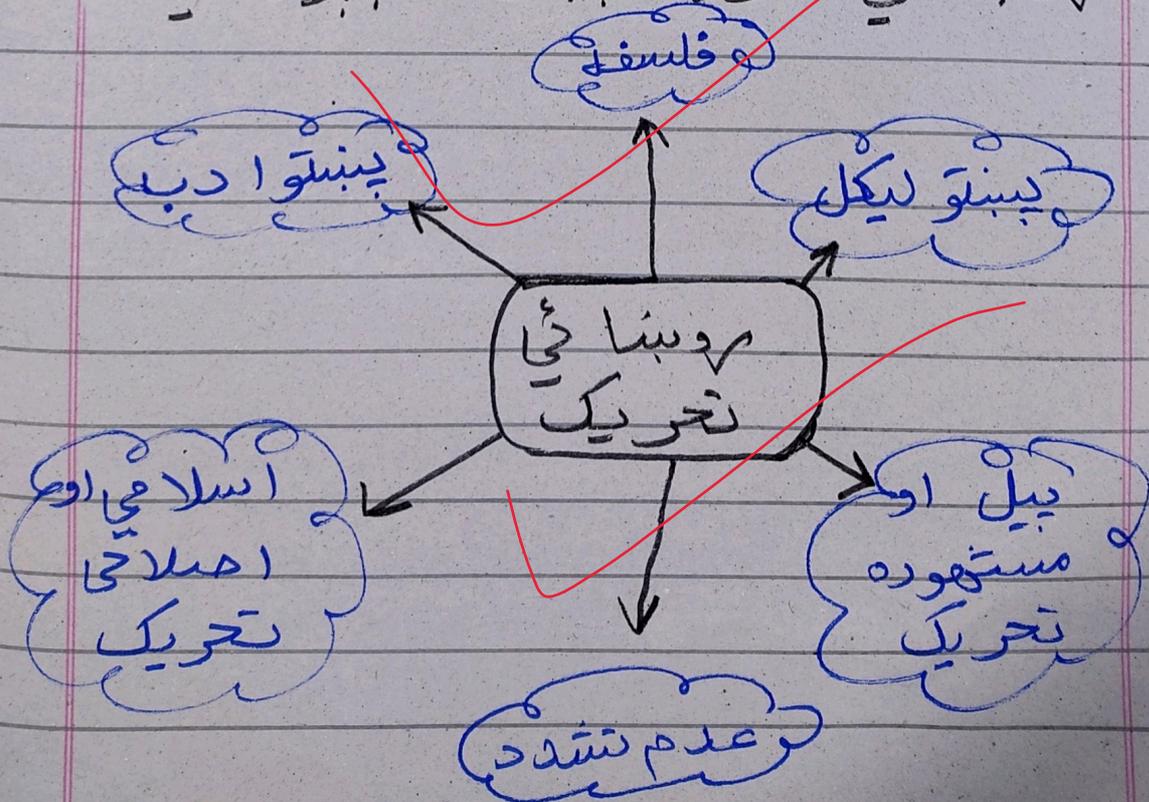
۱. اصلاح:

ددي تحريڪ مهقده >
 خلقو اصلاح وه دخلکو خير خواهي
 وه - هم ٻه ٻيا وجه ددي تحريڪ
 يو خاص اثر نبت ٻيا ٻه پڻو کڻي -

۲. اخلاقي ادرو حانجا امخ:

ددي تحريڪ دخلکو
 نظر اخلاقي ادرو حانجا امخ
 ته وگرڻول - خلكه جي اصلاح
 ددي بغير حال ده -

۳: هوبنا ئي تحريڪ پڻو ته پيرزويني:



۱ پښتو ادب مينځته كيدل:

هو ښاڻي تحريك
 د پښتو ادب بيا مينځ ته كوي
 ځكه چې دا تحريك د بابرزید
 لخوا پيل سوې وو نو د پښتو
 ادب پكښي بحث ته را لږي

ii پښتو ادب كتابي شكل باندې وپاندي كيدل:

خيرالبيابان پښتو
 ادب كې يو اصلاحی كتاب اضافه
 كړو يو داسې كتاب چې د هغې
 په پښتو ادب كښي د يو ارزښت
 دي

iii علي او اصلا چې څرگندول:

د پښتو دا كتاب
 علي او اصلا چې بحث په
 پښتو كښي بيان كړي دي خير
 البيان پدې اړه باندې د
 نرياتو ارزښت او اهميت لري
 په پښتو ادب كښي

۷ عدم تشدد او انفرادي اصلاح :

مروپناڻي تحريڪ

او پير روپناڻن ڏينٽو پڻي
 ڪتاب ڪيئي ڊنرم اڻسانهه اڻخ
 او انفرادي اصلاح ڏکڻه ڪڙهه
 ڇڏي هڻه ڀه ڇڏي ڇڏي ڪيئي ڏي
 ڇاڻگڙتيا ڀه وجهه معرڇي سو

۷ ڏينٽو ادب ڇڙهه وٺه فلسفي ڪتاب با ٺڏيا

خيرالبيان ڪتاب او

مروپناڻي تحريڪ ڇڪه ڇي ڏينٽو
 او پينٽو ڀه ڪيئي وو تو پڻي
 ڇاڻگڙتيا روجه پينٽو ادب ڪڙو
 ٺوڇي او مهم عنصر اضاغه ٿنو

ڀاڻڪه :

پير روپناڻن او روپناڻي
 تحريڪ ڀه پڙهه ڪرڻ او مقام ٺڙي ڀه
 پينٽو ادب ڪيئي ڏاڻا تحريڪ پوجلا ڀڃ
 او سهت پينٽو ادب ڪيئي اضاغه
 ڪڙي ڏڍي منفرد ڇاڻگڙتيا وڃي
 پينٽو ادب ٺور هم ڇڏي ڇڏي ڏه
 معرڇي ڪڙي او دا ادب اهيت ڇي ٺور
 هم ٺوڇي ڪڙي ختم ٿڏه